

Edistämme yksilön hyvinvointia
vertaisuuden, osallisuuden ja
yhteisöllisyyden kautta.

Toimintakertomus 2019

SOSPED

SOSPED-SÄÄTIÖ

3

Edistämme yksilön hyvinvointia vertaisuuden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden keinoin.

DIGIPELIRAJAT'ON

5

Tietoa, vertaisuutta ja tukea ongelmallisesta digipelaamisesta. Toiminta on valtakunnallista, ja suunnattu 18-29-vuotiaille

KULTTUURIPAJAT

7

Toiminnallista vertaistukea nuorille aikuisille, joilla on jonkinlainen mielenterveyden haaste. Toimintaa Tampereella, Lohjalla, Kajaanissa ja Suomussalmella. Toiminta on suunnattu 18-35 -vuotiaille.

MIELETÖNTÄ VALOA

9

Media- ja kulttuurialan mahdollisuuksia nuorille aikuisille, jotka ovat haastavassa elämäntilanteessa esim. opintojen, työllistymisen tai mielenterveyden suhteen. Toimintaa on Helsingissä ja Tampereella, ja se on suunnattu 18-35-vuotiaille.

VIGOR – tervettä elinvoimaa

11

VIGOR edistää ulkomaalaistaustaisten seksuaaliterveyttä pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Kajaanissa. Hankkeessa koulutetaan mentoreita arabian, darin, kurdin, persian ja somalin kieliryhmistä.

Tätä teimme
vuonna 2019!

FEENIKS

12

Feeniks-hankkeen tehtävänä on tukea keski-ikäisiä miehiä, joiden työtä digitalisaatio muuttaa merkittävästi.

PELIRAJAT'ON

13

Vertaistukea ja tietoa rahapelaajille ja läheisille. Toiminta on valtakunnallista, ja suunnattu pelaajille sekä läheisille.

Osallisuudella otetta-hanke

15

Kehittää rahapeliongelmien tarjottavaa kunnallista hoitoa ja tukea ottamalla palveluiden arviointiin ja kehittämiseen mukaan Pelirajat'on-toiminnan kokemusasiantuntijat ja vertaisohjaajat.

Elimäenkatu 27, 00510 HELSINKI

Sosped.fi

JOHDANTO

Vuoden 2019 kestouutinen oli brexit, eli Britannian yritys pyristellä irti Euroopan unionista. Brexit nielaisi jo toisen brittipääministerin, kun Theresa May ilmoitti toukokuussa eroavansa konservatiivien puheenjohtajan tehtävästä ja jättävänsä pääministerin paikan. Yhdysvaltain presidentin vuosi päättyi virkarikossyytteisiin. Kongressin alahuone epäili, että Donald Trump painosti vieraan valtion johtajaa saadakseen apua omaan vaalikampanjaansa. Hongkongin levottomuudet alkoivat kesäkuussa ja kärjistyivät kuukausia kestäneiksi väkivaltaisiksi yhteenotoiksi kansanvallan tulevaisuudesta. Pariisin tunnetuin maamerkki Notre Damen katedraali syttyi tuleen huhtikuussa ja kärsi suuria vahinkoja.

Amazonin sademetsäalueella syttyi lähes 100 000 tulipaloa. Metsää poltetaan tahallaan, sillä muuten siitä ei olisi pelloksi ja laituriksi. Amazoniasta on hakattu jo lähes 15 prosenttia eli Turkin kokoinen alue. Elokuussa ilmastoaktivisti Greta Thunberg matkusti Britannian Plymouthista New Yorkiin purjehtimalla. Syyskuussa hän piti puheen YK:n ilmastokokouksessa. ”Te olette varastaneet minun unelmani ja lapsuuteni tyhjillä sanoillanne”, hän sanoi. Hänestä tuli esimerkki miljoonille koululaisille ympäri maailmaa.

Suomen historian 38. eduskuntavaalit pidettiin 14. huhtikuuta, joissa vaalien suurimmaksi puolueeksi nousi Sdp. Heidän johdolla Suomi sai viiden puolueen enemmistöhallituksen, jonka järjestysnumero oli 75. Luku kasvoi sittemmin yhdellä, kun Antti Rinne joutui luovuttamaan pääministerin tehtävät Sanna Marinille. Metsähakkuut olivat kiivas poliittinen puheenaie ennen eduskuntavaaleja ja vaalien jälkeen.

Veikkaus joutui useamman myrskyn silmään epäonnistuneiden markkinointitoimenpiteiden vuoksi. Valtion omistajaohjaus puuttui tilanteeseen ja velvoitti organisaatiota ottamaan vakavammin huomioon myös rahapelaamiseen liittyvät haitat. Tämän seurauksena pelikoneiden vähentäminen tulee väistämättä johtamaan Veikkauksen tuottojen nykyisille edunsaajille isoja rahoituksellisia haasteita lähitulevaisuudessa.

Sosped-säätiön vuosi 2019 oli työntäyteinen. Kaikki toiminnot etenivät tavoitteiden suuntaan ilman isoja yllätyksiä. Henkilöstön työhyvinvointi on myös pysynyt hyvällä tasolla. Joulukuussa saadut ennakkotiedot seuraavan vuoden rahoituksesta olivat edelleen myönteisiä. Työntekijöitä vuoden lopussa joko osa- tai kokoaikaisina oli jo 43.

SOSPED VUONNA 2019

Työn tekemisen korkeakulttuuri

Sospedissa pärjää hyvin henkilö, joka sitoutuu työhönsä sekä toimii kohderyhmiensä parhaaksi. Työntekijämme ovat myös hyvin sitoutuneita organisaatioonsa (sisältäen oman tiiminsä) ja ovat valmiita muuttamaan työtään jatkuvan kehittämisen periaatteella, mikäli olosuhteet niin vaativat tai mikäli eteen tulee niin sanottu ”harmaa kivi”. (”Vaik läpi harmaan kiven...”). Työntekijämme ymmärtävät myös hyvin kohderyhmien tarpeita, koska kohderyhmät otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Siten toimintamme palvelee parhaiten heitä, joille se on tarkoitettu. Elävä ja avoin keskustelu sekä muu vuorovaikutus luo luottamuksellista suhdetta eri osallisten kesken.

Työhyvinvointikyselymme tulokset pysyvät korkealla, joka kertoo siitä että organisaationa olemme edelleen työyhteisö, jonka rakenteet, johtajuus ja tunneilmasto tarjoaa terveen pohjan työn tekemiselle.

Meillä on eri toiminnoissamme vuositasona mukana yhteensä yli 2000 osallistujaa, koulutettua vapaaehtoistoimijaa ja kokemusasiantuntijaa. He toimivat monissa eri vastuurooleissa, ryhmäläisinä sekä osallistujina. Näiden yli 2000 ihmisen lisäksi toiminnoissamme tapahtuu vuoden aikana useita muitakin kohtaamisia; pidämme yksittäisiä luentoja ja tietoisuuksia jne.

Toimintamme kasvoi vuonna 2019. Käynnistimme Niemikotisäätiössä alun perin kehitettyä kulttuuripajatoimintaa Mikkeliissä ja toimimme toisen kulttuuripajan Helsinkiin. Henkilökunnan määrän kasvu Vallilan keskustoimistolla vaati lisää huonetilaa, jota onneksi saimme lisävuokrattua naapuristamme.

Strategiaa viimeistelimme hallituksen sekä johtoryhmän voimin, ja vuoden 2020 alkupuoliskolla se saataneen viimein hyväksytyä. Hieno strategia on aina hieno strategia, mutta jos strategia onnistuu vastaamaan riittävän selkeästi kysymykseen ”Miten”, se on myös onnistunut strategia. Tulevat vuodet näyttävät, olemmeko onnistuneet strategian luomisprosessissa ja miten rakennamme huomistamme strategian avulla.

Kokeilukulttuurin voimin eteenpäin

Meillä on rahoittajille annettuja lupauksia toimintojemme tavoitteista, jotka pyrimme parhaamme mukaan saavuttamaan. Toimintaa kehitetään silti jatkuvasti ja joskus käy niinkin että olemme arvioineet väärin ja toiminta tarvitsee korjausliikkeen. Meillä on onneksi tilaa myös epäonnistumiselle ja kokeilukulttuurin nimissä innokkuutta sekä motivaatiota löytää uusia toimivia menetelmiä ja polkuja asioiden ratkaisemiseksi. Kokeilukulttuurin ohella kaikki kuitenkin ymmärtävät, että lopulta ainoa mahdollisuutemme on onnistua, vaikka se vaatisi useitakin epäonnistumisia. Työntekijöidemme ja vapaaehtoistemme sinnikkyys sekä luottavainen asenne asioiden ratkaisemiseen tukevat sitä, että yleensä aina lopulta onnistumme. Ehkäpä se on sellaista tietynlaista yrittäjähenkisyyttä ja ”sitkoa”, joka kantaa hankalatkin hetket.

Kansainvälistä yhteistyötä jatkoimme ruotsalaisten ja italialaisten kumppaniemme kanssa sekä käynnistimme yhteistyötä Kyprokselle.

Vaikuttavasti kokemustiedosta viestien

Sospedin viestinnän tavoitteena on mahdollistaa onnistuneen hankeviestinnän toteutuminen, tavoittaa toimintamme kohderyhmät, tehdä tunnetuksi keskeiset pääviestimme, toimia kouluttamiemme kokemusasiantuntijoiden äänitorvena ja saada näkyvyyttä säätiön tekemälle hyvälle työlle.

Vuonna 2019 kehitimme entisestään koko organisaation viestintää, mutta aloitimme myös uudenlaista hanketoimintaa. Viestinnän valmiit suuntaviivat ovat iso tuki uuden hankkeen alkumetreillä. Uusia nettisivustoja ja muita viestintäkanavia tehtiin vuoden aikana uusille hankkeille, sekä kokemusasiantuntijoiden Pelikoneet kauPOISta kampanjalle.

Vuoden aikana pyrimme tavoittamaan kohderyhmämme entistä paremmin tarjoamalla aktiivisesti mielenkiintoista ja monikanavaista sisältöä. Panostimme etenkin erilaisten videosisältöjen tekemiseen. Yhtenä keskeisenä tavoitteena oli kouluttaa entistä enemmän osaavia kokemusasiantuntijoita ja toimia heidän äänitorvena. Kokemusasiantuntijuus on erottamaton osa toimintaamme ja kokemustiedolla on keskeinen osa kaikkea viestintäämme. Olemme kouluttaneet kokemusasiantuntijoita ja hyödyntäneet kokemustarinoita viestinnässämme jo pidemmän aikaa. Tiedämme, että kokemuksen ääni kuuluu ja kuullaan, että sillä on valtava voima synnyttää muutosta. Tiedämme myös, että kouluttamamme kokemusasiantuntijat ovat taitavia hyödyntämään omaa kokemustaan toisten tukemisessa ja vaikuttamistyössä. Vuoden aikana järjestimme yhteensä neljä kokemusasiantuntijakoulutusta, joissa keskityttiin etenkin vaikuttamisviestintään. Vuotta 2019 sävytti kuitenkin erityisen vahvasti kokemusasiantuntijoidemme Osallisuudella otetta rahapeliongelmien -hankkeessamme lanseeraama Pelikoneet kauPOISta -kansalaisyhteistyö ja siitä virinnyt yhteiskunnallinen keskustelu.

Pelikoneet kauPOISta -kampanjan tavoitteena oli nostaa esiin rahapeliongelman itsekkeneiden kokemusasiantuntijoiden näkökulmia ja herättää keskustelua rahapelijärjestelmän vastuullisuudesta. Tässä onnistuimme. Uskomme, että vuonna 2019 alkanut keskustelu on alku suuremmalle asenteiden ja toimintatapojen muutokselle. Olimme valtavan vaikuttuneita kampanjassa mukana olevien kokemusasiantuntijoiden rohkeudesta kertoa omaa tarinaansa julkisuudessa, sekä rikkoa hiljaisuutta ja tabuja rahapeliongelmista. Väitämme, että vastaavaa yhteiskunnallista keskustelua ei oltaisi saatu aikaiseksi ilman kokemusasiantuntijoiden valtavaa (vapaaehtois)työpanosta. Kokemustarinat kiinnittävät ihmisten huomion ja saavat ymmärtämään rahapeliongelman vaikutuksia. Kampanja synnytti yhteiskunnallista keskustelua yli odotusten. Valitettavasti myös some-keskustelun ikävät lieveilmiöt nostivat päätään ja sotkivat muuten hienosti menestynyttä kampanjaa. Jouduimme myös itse ikävän ja perusteettoman maalituksen uhriksi. Peräänkuulutimme vahvasti rakentavaa ja läpinäkyvää keskustelukulttuuria ja muistutimme myös päättäjiä kuulemaan kokemusasiantuntijoiden viestin. Myöskään kampanjan kokemusasiantuntijat eivät hyväksyneet repivää nettikeskustelua.

Vahva ja hyvinvoiva työyhteisö

Sospedissa rakennetaan työyhteisön hyvinvointia mahdollistamalla yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvää vuorovaikutusta. Vuonna 2019 liikuimme yhdessä mm. yleisurheilun ja jumppaillen. Kesäpäivää vietimme yhdessä kokkaillen. Sisäinen viestintä kuuluu jokaiselle Sospedin työntekijälle. Vuonna 2019 kehitimme edelleen organisaation sisäisiä vuorovaikutuskanavia, jotka mahdollistavat mm. yhteisöllisyyden kokemisen ja yhdessä tekemisen siitä huolimatta, että organisaatiomme on hajautunut usealle paikkakunnalle ja teemme aktiivista yhteistyötä kautta Suomen mutta myös rajojen ylitse. Erilaisten etäjärjestelmien käyttö on jatkuvaa ja jokainen työntekijä on joutunut työnsä puolesta ottamaan niitä haltuunsa. Tämä etäjärjestelmien ja -prosessien osaaminen onkin "maksanut itseensä takaisin" yllätyksen keväänä 2020 – mutta siitä lisää ensi vuonna.

DIGIPELIRAJAT'ON

Tietoa ongelmallisesta digipelaamisesta ja tukea pelaamisen hallintaan. Valtakunnallinen toiminta on suunnattu 18-29-vuotiaalle.

Toiminta

Digipelirajat'on tuottaa matalan kynnyksen tukea digitaalisia viihdepelejä ongelmallisesti pelaaville nuorille aikuisille (18-29-vuotiaat). Digipeleillä tarkoitetaan digitaalisilla laitteilla pelattavia video- ja mobiilipelejä, joiden pelaamiseen ei lähtökohtaisesti liity taloudellisen voiton tavoittelua. Digipelirajat'on-toiminnan kulmakiviä ovat tiedon lisääminen ongelmallisen digipelaamisen ilmiöstä, vertaisuuteen pohjautuva tuki- ja koulutusmalli pelaajille sekä tiivis yhteistyö nuorten aikuisten parissa työskentelevien ammattilaisten kanssa. Pelaajat itse ovat alusta asti olleet vahvasti mukana hankkeen kehitystyössä.

Ydintuloksia 2019

- Digipelirajat'on-ryhmiä kuudessa kaupungissa
- Uusina toimintoina verkkotyö Discordissa sekä digiloma pelaamistaan pohtiville nuorille
- Ammattilaisten "Digipelaaminen puheeksi" -menetelmäkoulutus sekä varhaisen tunnistamisen materiaalit asiakastyöhön
- "Peli kesken: Kokemustarinoita ongelmallisesta digipelaamisesta" -julkaisu

Vuosi 2019

Digipelirajat'on-ryhmiä järjestettiin vuoden aikana kuudella paikkakunnalla. Uusina digipelaajille kohdennettuina toimintamuotoina mukaan tulivat DPR Digiloma sekä DPR Online -verkkokeskustelualusta Discordissa. Kohtaavan työn ammattilaisille kehitettiin ongelmallisen digipelaamisen tunnistamiseen kohdennettu menetelmäkoulutus, jota pilotoitiin kolmessa koko päivän mittaisessa koulutuksessa. Koulutuksen yhteydessä kehitettiin myös sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille tarkoitettu Digipelaaminen puheeksi -tukimateriaali, joka julkaistaan 2020. Kokemustarinoita ongelmallisesta digipelaamisesta nostettiin vuoden aikana esiin muun muassa Peli kesken -julkaisulla, yhteistyöllä Save & Quit? -dokumentt elokuvassa sekä lukuisissa kokemusasiantuntijapuheenvuoroissa.

Digipelirajat'on-ryhmiä kuudella paikkakunnalla. DPR Bootcamp -ryhmiä toteutettiin Kuopiossa, Jyväskylässä, Oulussa, Porissa ja Tampereella. Ryhmät toteutettiin yhteistyössä paikallisten toimijoiden Nuorten Palvelu ry:n, Helsingin Diakonissalaitoksen

Vamoksen, Music Against Drugs ry:n, Byströmin nuorten palveluiden, Nuorten Digivers-
taan sekä Ylioppilaiden terveydenhuolto säätiön kanssa. DPR Ctrl -ryhmätoimintaa järjes-
tettiin Helsingissä ja Tampereella.

DPR Bootcamp -hyvinvointivalmennukset tarjoavat ammatillisesti tuettua ver-
taistoimintaa paljon pelaaville nuorille aikuisille. Pelillisyyttä ja toiminnallisuutta hyödyn-
tävien ryhmien tavoitteena on kannustaa pohtimaan omaa suhdetta digipelaamiseen,
tuoda uutta tekemistä pelaamisen rinnalle, vahvistaa osallistujien elämänhallintataitoja
sekä tukea näiden psykososiaalista hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. DPR Bootcamp -ryh-
miä ohjaavat työparina koulutettu vertaisohjaaja sekä tehtävään perehdytetty sosiaali-
terveys- tai nuorisotalon ammattilainen.

DPR Ctrl -keskusteluryhmät tarjoavat vertaistukea niille, jotka pelaavat ongelmal-
lisesti ja toivovat tukea pelaamisen rajoittamiseen. Ryhmissä tarkastellaan pelaamisen
syitä ja seurauksia yhdessä muiden samassa tilanteessa olevien kanssa, tarjotaan tietoa
ongelmallisesta digipelaamisesta sekä mietitään käytännön ratkaisuja pelaamisen hal-
lintaan. DPR Ctrl -ryhmiä ohjaavat koulutetut vertaisohjaajat. Sekä DPR Bootcamp että
DPR Ctrl -ryhmät noudattavat teemoiteltua ryhmäohjelmaa ja kokoontuvat 10 kertaa.

Ryhmätoiminnan vaikutusta osallistujien pelaamiskäyttäytymiseen ja hyvinvointiin ar-
vioidaan hankkeen omien mittareiden lisäksi seurantatutkimuksella, joka toteutetaan
yhteistyössä Oulun yliopiston Hoitotieteen- ja terveyshallintotieteen yksikön kanssa. Toi-
mintamallia ja tutkimuksen tuloksia esiteltiin vuoden aikana kahdessa kansainvälisessä ja
kahdessa kotimaisessa konferenssissa.

DPR Online tarjoaa alustan vertaiskeskustelulle verkossa. Tämä digipelaajien suosimalla
Discord-palvelimella toimiva keskustelukanava muodostaa Digipelirajat'on-vertaistuki-
mallin kolmannen osan. Digipelaajien läheisille vertaisuuteen perustuvaa keskustelutu-
kea puolestaan tarjottiin suljetussa Facebook-keskusteluryhmässä.

DPR Digiloma on neljän päivän mittainen digipaastoleiri, joka toteutettiin ensimmäisen
kerran elokuussa 2019. Luonnonläheisessä kohteessa järjestettävä digiloma on tarkoitettu
omaa pelaamistaan ja suhdettaan digilaitteisiin pohtiville nuorille aikuisille. Ohjelmasta
vastasivat vertaisvalmentajat, Digipelirajat'on-työntekijät, vierailevat puhujat sekä akti-
viteetti ohjaajat.

”Tykkäsin kaikesta, kun pelattiin eri pelejä, esim. Jackboxia tai kun käytiin pako-huoneessa, että semmoiseen voisi mennä uudestaan ja tällaisia bootcampeja voisi järjestää lisää.”

– pelaaja, DPR Bootcamp

”Porukka oli hyvä, ihmisten aitous ja läsnäolo lämmittävää, olisin voinut osallistua aktiivisemmin ja vapautuneemmin.”

– pelaaja, DPR Ctrl

”Mukava ilmapiiri, rentoa meininkiä. Kaikin puolin mukava ja täydellinen paikka!”

– pelaaja, DPR Digiloma

”Erinomainen ja sopiva paketti nimenomaan ammattilaisille! Hyvä asenne, hyvää keskustelua, positiivinen.”

– ammattilaisosallistuja, ilmiökoulutus

”Koulutus oli todella antoisa ja aihe tärkeä, joten toivottavasti tällainen järjestetään jatkossakin. Monipuolinen ohjelma, josta jäi käteen monia konkreettisia vinkkejä ja työkaluja. Hyvin aikataulutettu!” – ammattilaisosallistuja, menetelmäkoulutus

Digipelirajaton.fi

Vapaaehtoisten koulutuksia, virkistyspäiviä ja muita pelaajatapaamisia järjestettiin vuoden aikana useita. Vapaaehtoisten tukena ovat toimineet vertaisohjaajien keskustelusta Discordissa sekä ryhmätoimintaan liittyvä vapaaehtoistyön ohjaus- ja tuki.

Kohtaavan työn ammattilaisille on vuoden aikana järjestetty lukuisia koulutuksia. Moniin koulutuksista osallistui myös digipelaamisen kokemusasiantuntija. Ongelmallisen digipelaamisen ilmiöön keskittyvien koulutusten lisäksi koulutusvalikoimaan lisättiin koko päivän mittainen Digipelaaminen puheeksi -menetelmäkoulutus, jonka keskiössä on ongelman varhainen tunnistaminen ja siihen puuttuminen sosiaali-, terveys- ja nuorisolan asiakastyössä. Menetelmäkoulutusta pilotoitiin kolmessa koulutuspäivässä kevään ja syksyn aikana. Koulutuksen yhteydessä kehitetty puheeksioton tukimateriaali julkaistaan vuonna 2020.

Materiaaleja ongelmallisesta digipelaamisesta on tuotettu vuoden aikana sekä pelaajien että ammattilaisten käyttöön. Marraskuussa 2019 julkaistiin sekä Peli kesken: Kokemustarinoita ongelmallisesta digipelaamisesta -kirja että ammattilaisen ja pelaajan versiot puheeksiottokorteista. Digipelirajaton.fi-verkkosivustolle avattiin Materiaalit-osio, josta hankkeen tuottamat julkaisut ja muut materiaalit ovat ladattavissa ilmaiseksi. Päivitetty, vertaisohjaajien käyttöön tarkoitetut tukimateriaalit löytyvät salasanalla suojatusta Ekstranetistä.

Digipelirajatön (2017-2019) päätösseminaari joulukuussa 2019 koosti yhteen hankkeen kolmen ensimmäisen toimintavuoden keskeiset saavutukset. Seminaarissa esiteltiin Digipelirajatön-toimintamalli, tutkimustuloksia ryhmätoiminnan vaikuttavuudesta sekä vertaisohjaajien kokemuksia toiminnasta. Lisäksi kuultiin puheenvuoro digipelaamisen näkyvyydestä nuorten mielenterveyspalveluissa sekä nähtiin otteita ongelmapelaamiseen pureutuvasta Save & Quit? -dokumenttielokuvasta, jossa Digipelirajatön on näkyvästi mukana.

Vuosi 2019 numeroina

- Vertaisryhmiä: 8 (6 paikkakunnalla)
- Uusia osallistujia: 40
- Aktiivisia vapaaehtoisia: 24 (12 paikkakunnalla)
- Vapaaehtoisten koulutuksia ja pelaajatapaamisia: 14 (39 pelaajaa)
- Ammattilaisten koulutustilaisuuksia: 26 (1213 osallistujaa)
- Sidosryhmätapaamisia: 54 (135 henkilöä)

KULTTUURIPAJAT

KULTTUURIPAJAT 2019 Vapaaehtoisuuteen perustuvaa, ammatillisesti ohjattua, toiminnallista vertaistukea 18-35 vuotiaille nuorille aikuisille, joilla on mielenterveyden haasteita, yksinäisyyttä tai nivelvaihe elämässään. Toiminta on matalankynnyksistä ja diagnoosivapaata.

Varsinainen toiminta

Kulttuuripajatoimintamme on kävijämäärien perusteella juurtunut hyvin Lohjalle, Tampereelle ja Kajaaniin. Toiminta perustuu yhteisölliselle yhdessä olemiselle ja tekemiselle. Toiminnan ytimessä ovat vertaisryhmät, joita ohjaavat koulutetut vertaisohjaajat. Vertaisohjaajia koulutetaan kaksi kertaa vuodessa, keväisin ja syksyisin. Koulutukseen osallistuu keskimäärin 6–10 osallistujaa. Kulttuuripajoilla on yhteinen koulutusmateriaali, jota täydennetään ammatillisesti ja paikkakuntakohtaisesti pajojen työntekijöiden koulutuksilla ja osaamistaustoilla. Vertaisohjaajakoulutuksen tavoitteena on voimaannuttaa osallistujia, auttaa heitä löytämään omia kiinnostuksen kohteitaan sekä vahvistaa heidän ohjaamistaitojaan. Koulutuksen läpikäyneet vertaisohjaajat voivat ohjata pajalla ryhmää tai ryhmiä. Uusia kävijöitä otetaan vastaan kaikilla pajoilla jatkuvasti. Kävijöitä toimintaan ohjaavat saateltuna moniammatillisen verkoston eri toimijat. Merkittävin toimintaan ohjaava taho on nuorten oma sisäinen viidakkorumpu. Tuemme vertaisohjaajia ja kävijöitä siirtymään eteenpäin omien elämäntavoitteidensa mukaisesti, kun oma kuntonsa sen mahdollistaa. Kävijäkunnassa on ajoittain isoakin vaihtuvuutta. Kulttuuripajalla ryhmät kokoontuvat viiden viikon jaksoissa neljänä päivänä viikossa klo 9 ja 17 välillä. Kerran viikossa kulttuuripajalla on työntekijöiden hallinnollinen päivä. Kuudes viikko on taukoviikko, jolloin vertaisohjaajille järjestetään työnohjaus ja suunnitellaan tulevien ryhmien kokoontumiset seuraavalle viiden viikon jaksolle. Kulttuuripajalla aktiivisesti viikoittain käy paikkakunnasta riippuen n. 30–50 kävijää. Erilaisia ryhmiä on n. 3–5 päivässä. Osallistujia ryhmässä on vertaisohjaajan lisäksi 3–15 henkilöä. Ryhmien lisäksi pajan toimintaan kuuluvat esiintymiset ja teemapäivät pajan ulkopuolella, retket ja vertaisohjaajien työnohjaukset ja virkistyspäivät. Lisäksi pajan toiminnallisiin rakenteisiin kuuluvat säännölliset yhteisökokoukset kaikille vertaisohjaajille ja kävijöille. Sospedin kulttuuripajatoimintaa oli vuonna 2019 Lohjalla, Tampereella, Kajaanissa ja Suomussalmella. Vuonna 2019 kulttuuripajatoiminta käynnistettiin myös Mikkelissä ja Helsingissä.

Yleisinä tavoitteina

On edistää 18–35-vuotiaiden mielenterveyskuntoutujien osallisuutta, sekä työ- ja toimintakykyä vertaisuuteen perustuvan mielekkään tekemisen kautta. Tavoitteena on tarjota mahdollisuus löytää luovan ryhmätoiminnan myötä luontevia välineitä elämänhallinnan sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen ja edelleen työ- ja toimintakyvyn parantamiseen. Toiminnassa keskitytään osallistujien voimavaroihin, vahvuuksiin sekä uuden oppimisen mahdollisuuksiin. Kohderyhmää tuetaan heidän erilaisissa elämänvaiheissaan löytämään oma paikkansa yhteiskunnassa ja tulemaan yhteiskunnan toimintakykyiseksi jäseneksi (sosiaalipedagogiikan ja inklusion näkökulmat). Pyritään luomaan ja säilyttämään kulttuuripaja kohdepaikkakunnalla paikkana, johon nuori voi kiinnittyä, vaikka (työmarkkina)

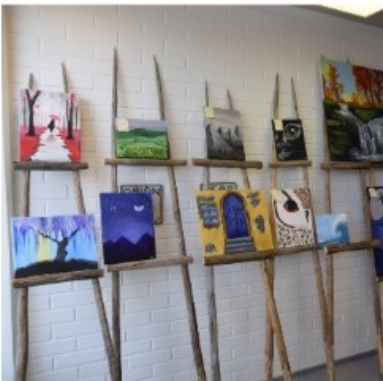
status muuttuisi ja tukemaan osallistujien voimaantumista niihin voimavaroihin, joilla hän kykenee elämään omalla mittapuullansa merkityksellistä ja sisältörikasta elämää, oman elämänsä ohjaajana (toipumisorientaation näkökulma).

Toiminta vuonna 2019

Vuonna 2019 avasimme kaksi uutta kulttuuripajaa: itäiseen Helsinkiin Kulttuuripaja Kuplan ja Mikkelin Kulttuuripaja Kajon. Pajojen toiminta käynnistyi odotetusti molemmilla paikkakunnilla ja ensimmäiset vertaisohjaajat koulutettiin ja osa heistä alkoi ohjaamaan omia ryhmiään jo ensimmäisten toiminta kuukausien aikana. Nuorten kulttuuripajoilla Lohjalla, Kajaanissa ja Tampereella nousivat kävijämäärät merkittävästi, keskimäärin n. 54 uutta kävijää/ kaupunki, vuonna 2019. Tampereelle palkattiin STEA:n lisärahoituksen turvin kolmas työntekijä. Kuntarahoitukset toteutuivat edellisten vuosien mukaisesti, positiivisena poikkeuksena Kajaanissa pajan kuntarahoitus saatiin toistaiseksi vakiinnutettua tuleville vuosille osaksi sivistystoimen budjettia. Osallistujilla oli edellisten vuosien tapaan monenlaisia mielenterveydellisesti haasteellisia ja vaihtuvia tilanteita elämässään. Kohderyhmässä pienemmillä paikkakunnilla tulivat yhä enemmän esille myös lievästi kehitysvammaiset nuoret ja Asperger henkilöt. Merkittävin ja olennainen muutos toiminnassa tapahtui Lohjan kulttuuripajalla. Osallistujamäärät Lohjan kulttuuripajan toiminnassa lisääntyivät yli puolella, kun ryhmien ohjaamista muiden toimijoiden luokse jalkautettiin yhä enemmän. Toimintaa kehitettiin ja mahdollistettiin yhteistyössä yli sektorirajojen monialaisen ja moniammatillisen verkoston kanssa. Kuntarahoitus mahdollisti myös työhönvalmennuksen Kajaanin ja Suomussalmen pajoilla. Noin 30% Kajaanin ja Suomussalmen kulttuuripajojen nuorista löysi jatkopolun itselleen kulttuuripajatoimintaan osallistumisen aikana. Verkostojen kanssa yhteistyössä toteutettiin erilaisia tapahtumia nuorten mielenhyvinvoinnin tukemiseksi, tästä esimerkkinä Lohjan kulttuuripaja Hiiden jokavuotinen bänditapahtuma: Pajafest Lohjan torilla, joka keräsi kuulijoita arviolta n. 250 henkilöä. Työntekijät ja vertaisohjaajat jatkoivat osallistumista erilaisiin kuntasektorin ja oppilaitosten työryhmiin, tuomalla kolmannen sektorin näköyksen sekä asiantunteumuksen yhteistyöhön mukaan. Myös järjestöyhteistyö oli tiivistä kaikilla paikkakunnilla. Kunnat rahoittivat STEA:n ohella toimintaa seuraavasti: Lohja 30 tuhatta euroa, Kajaani 25 tuhatta euroa, Suomussalmi antoi toiminnalle tilat.

Toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Toimintamallin ja vapaaehtoistyön yhtenäisyyden varmistamiseksi, vanhat pajamme tukivat uusien pajojen käynnistymistä, mentorimalla, yhteisellä tiimikokoontumisella ja säännöllisesti kokoontuvilla verkkopalaverilla. Kvartaalityöskentely otettiin säännölliseksi osaksi pajojen vuosikelloon kuuluvaa toimintaa. Koulutetut vertaisohjaajat Kajaanissa toimivat kehittämistiimeissä mm. uuden sairaalan rakennus- ja suunnitteluvaiheessa. Toivehattu-kyselytutkimuksemme mukaan nuoret kokivat edelleen merkittävää yhteisöllisyyden tunnetta ja yksinäisyyden tunteen poistumista kulttuuripajatoimintaan osallistumisen myötä. Osallisuuden tunne ja motivaation kasvaminen esimerkiksi liittyen arjenhallintaan, opiskeluvaikeuksiin, sosiaalisiin suhteisiin ja vuorovaikutustaitoihin, olivat selkeimmin saavutettuja tuloksia, niin kuin aiempinakin vuosina. Uutena ja selkeänä toiveena nousi esille yhä enemmän halu työhönvalmennukselle. Edellisen vuoden ky-

selyn perusteella, markkinointia lisättiin mm. jakso tiedotteiden muodossa myös päivittäisille verkostoillemme. Markkinoinnin ja yhteisen tiedottamisen tueksi osallistuttiin mm. Ohjamon Tessu-valmennukseen. Vuosien ajan on pitkäaikaiskävijöiden kohdalla todettu psykiatrisiin osastoihin liittyvien hoitajaksojen tarpeen harvenemista, sekä hoitoaikojen merkittävää lyhenemistä. Suljetun osastohoidon tarve oli osalla muuttunut avokuntoutukseen kokonaan viimeisten vuosien aikana. Pitkään yhteiskunnallisesta elämästä syrjässä olleiden nuorten huikeat jatkopolkujen löytymiset osoittivat myös sen, kuinka olennaisia ja myönteisiä vaikutuksia nuorten työ- ja toimintakykyyn pajan toiminnalla oli. Huomioimme pajojen pitkäaikaiskävijöiden elämäntilanteet ja heidän toimintamahdollisuutensa niin yksilö, yhteisö kuin yhteiskunnallisellakin tasolla.

Nuorten kansainvälisyys-ryhmä kirjoitti selviytymisteemaisen Erasmus+ hankkeen ja he olivat marraskuussa leirillä Kajaanissa. Leiri toteutettiin yhteistyössä Italian kumppanimme Assoziano di meriterranean kanssa ja uutena yhteistyökumppanina Italiasta saimme mukaan myös Il Grande Carro Cooperativa Sociale:n. Kulttuuripajojemme oma sisäinen tiimiverkosto kokoontui keväällä Mikkeliä. Säännöllisten ja vuosittaisten kokoontumisten tarkoituksena on ollut se, että työntekijät näkevät toisensa tiiminä. Mahdollisuus vaihtaa kuulumisia, osaamista ja kehittää toimintamalliin liittyviä käytäntöjä. Vuonna 2019 perehdyimme Mikkelin ja Helsingin uusia työntekijöitä kulttuuripajatoimintaamme mukaan. Lohjan kulttuuripajan työntekijät vierailivat toiminnallisten menetelmien vetäjinä youth in action verkostossa Kroatiaassa. Lohjan vastaava ohjaaja esitteli toimintamalliamme ja toimi kouluttajana Erasmus+ ohjelmiin kuuluvassa youth in action koulutuksessa Italiassa. NEET- näkökulman tarkastelu oli osa yhteistyökumppanuuttamme Scale (syrjäytymisen käsite eri kulttuureissa) projektissa Ruotsin Fryshusetin ja Kyproksen kanssa. Helsingin Kulttuuripaja liittyi paikalliseen NEET-verkostoon. Yhteistyö eri oppilaitosten kanssa jatkui edelleen tiiviinä. Opinnäytetöitä valmistui pajojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa tehtävässä työelämälähtöisessä yhteistyössä vuonna 2019 kolme kappaletta. Jokaisen pajan arkeen mukaan kuuluivat työharjoittelijat. Lohjan kulttuuripaja koordinoi edelleen voimauttavan kulttuurin verkostoa. Tampereella jo perinteeksi olivat muodostuneet Arttelin tapahtumien yö, asunnottomien yö. Kainuun kulttuuripajat järjestivät jokavuotisen bändileiritapahtuman yhteistyössä Lohjan kulttuuripajan kanssa Suomussalmella.

Seuranta ja arviointi

Kävijät alkuhaastateltiin, päivittäin osallistujat kirjasiivat itsensä "vieraskirjaan" pajalle tullessaan. Ryhmien osallistujat tilastoitin kuukausittain. Ryhmiä ohjaaville vertaisohjaajille järjestettiin mentorointikeskustelut säännöllisesti. Työnohjaus vertaisohjaajille ja työntekijöille oli kerran kuukaudessa. Toiminta oli strukturoitu viiden viikon sykliin,

kuudes viikko oli aina ryhmien tarkastelun aikaa ja uuden syklin suunnittelua markkinointieineen. Vuotuinen TOIVE-hattu arviointi toteutettiin vanhoilla pajoilla syksyllä. Kuukausittaiset toimistopalaverit, Sosped-päivät ja hallinnon kierrokset kaksi kertaa vuodessa kehityskeskusteluineen. Kulttuuripajoilla alettiin pohtimaan ja kehittämään tilastoinnin yhtenäistämistä. Tutustuttiin GAS-arviointiin ja KYKY-viisariin. Otettiin asia keskusteluun ja kehitysideointiin valtakunnallisessa kulttuuripajaverkostossa.

ViestintäNettisivu-uudistus toteutui. Sen myötä myös kulttuuripajat saivat omat ja selkeämmät sivut pajoille jakso tiedotteineen ja kävijälaskureineen. Työntekijät päivittivät myös itse pajakohtaisia sivujaan. Vertaisohjaajilla oli mahdollisuus vaikuttaa sivujen sisältöön ja esim. kuviin. Tiedottamisessa hyödynnettiin Canva ja Teams ohjelmia. Kuukausittaiset jakso tiedotteet toiminnasta lähtivät sähköisesti verkostoille, nettisivuille. Jalkautumista eri yhteistyötahtojen luokse fyysisesti, tehtiin säännöllisesti. Yleisradio ja alueuutiset pohjoisessa tekivät kolme uutisjuttua Kainuun kulttuuripaja Marilynistä ja Kainuun sanomien etusivulle päästiin kahdesti, myös Mikkeliä paikallinen media julkaisi lehdessä jutun avatusta kulttuuripajasta. Artteli ja Ohjaamo yhteistyössä hyödynnettiin eri toimijoille suunnattua yhteistä viestintää.

"Pidetään hyvä, parannetaan vanhaa ja suunnitellaan jotakin täysin uutta."

MIELENTÖNTÄ VALOA

Mieletöntä valoa tarjoaa media-alan mahdollisuuksia nuorille aikuisille, jotka ovat haastavassa elämäntilanteessa esimerkiksi opintojen, työllistymisen tai mielenterveyden suhteen. Toimintaa on Helsingissä ja Tampereella, ja se on suunnattu 18-35-vuotiaille.

Toiminta

Toiminta on tarkoitettu nuorille aikuisille (n. 18-35 v.), jotka tuntevat paloa medianteemiseen, mutta joiden elämässä on haasteita esimerkiksi opintojen tai työllistymisen alueilla. Toiminta on maksutonta, eikä toimintaan mukaan pääsemiseksi tarvita diagnoosia. Mieletöntä valoa tähtää osallistujien osallisuuden, osaamisen ja kokemusten vahvistamiseen ja tarjoaa siten välineitä oman polun löytämiseen sekä opintoihin tai työelämään kiinnittymiseen. Toiminnassa keskitytään ihmisten "terveeseen", toiminnalliseen puoleen ja vahvistetaan sitä. Fokus on tekemisessä.

Uusille tulijoille järjestetään kolmen päivän vertaistuottaja-kurssi. Kurssilla käydään läpi muun muassa median pelisääntöjä, määritellään oman ryhmän arvot ja tehdään pieniä käytännön harjoituksia. Päivä kestää noin viisi tuntia ja sisältää lounaan. Tämän jälkeen osallistuja valitsee tiimin (lehti-, video- tai radiotiimi), joka työskentelee kahden kuukauden jaksoissa. Yhden jakson tavoite on tehdä yksi yhteinen tuotanto ja mahdollisia omia projekteja. Jakson jälkeen osallistuja voi joko vaihtaa tiimiä tai pysyä siinä. Tiimeissä voi tehdä tuotantoja sekä ryhmässä että yksin, työntekijöiden tukemana. Toimintaan voi tulla tutustumaan myös suoraan, jos koulutukseen tulo ei syystä tai toisesta onnistu. Osallistujat ideoivat tuotannot. Työntekijöiden tehtävä on tukea heitä ja mahdollistaa tuotannot pitämällä rakenteet yllä.

Ydintulokset vuonna 2019

- 2019 tiimeissä työskentely kehittää ja ylläpitää työ- ja opiskeluvalmiuksia
- 2019 osallistujaryhmien erityispiirteiden kartoittaminen
- 2019 tiimimuotoinen toiminta on vakiintunut toiminnan perusrakenteeksi
- 2019 tuotantoihin uutta muotoa: Valoa! -lehti, Pajalta kajahtaa -radiolivet/podcast-sarja ja yhteistyössä toteutetut videotuotannot

Toiminta vuonna 2019

Mielettömässä valossa tapahtui suuria muutoksia vuonna 2018: henkilöstö vaihtui ja toiminnan perusrakenteeksi vakiintui tiimimuotoinen työskentely. Vuonna 2019 vakiinutettiin uudet toimintatavat, joihin osallistujat ovat sitoutuneet. Osallistujilta on saatu positiivista palautetta tiimimuotoisesta työskentelystä, koska toiminta on nyt tavoitteellisempaa ja strukturoidumpaa. Osallistujajoukossa on näkyvissä muutosta nuorempaan

suuntaan ja toiminnassa pystytään tukemaan aiemman useamman osallistujan toimintaa tuotannoissa. Mukaan toimintaan on tullut henkilöitä, joilla ei välttämättä vielä ole diagnoosia, mutta jotka ovat haastavassa elämäntilanteessa ja tarvitsevat itseluottamuksen vahvistamista toiminnallisesti, jotta he pystyisivät löytämään elämässään uusi polkuja. Vuonna 2019 järjestettiin kolme vertaistuottajakurssia, joista yksi Tampereella.

VALOA! -LEHTI

Vuonna 2019 Mieletöntä valoa -toiminnassa toimitettiin neljä numeroa Valoa! -lehteä. Se on haasteiden keskellä painiville nuorille aikuisille sekä heidän läheisilleen suunnattu julkaisu, jonka toimitus muodostuu Mielettömän valon kävijöistä. Osallistujat valikoivat jututeemat, jakavat toimituksellista vastuuta ja huolehtivat sekä vastaavat lehden taitosta. Osallistujat saavat lehdestä ammattimaisia työnäytteitä. Monilla osallistujilla on vain vähäisesti tai ei lainkaan työkokemusta. Tällaisille henkilöille on todella tärkeää saada itselleen konkreettisia työnäytteitä. Se tekee heidän osaamistaan näkyväksi yleisölle, mutta myös heille itselleen. Osallistujat ovat kokeneet saavansa kokemuksiaan kuuluviin lehden avulla ja heille on ollut erityisen tärkeää, että jokainen numero jaeltiin muun muassa kirjastoihin sekä kansanedustajille. Tämä vahvistaa heidän tunnettaan osallisuudesta – he pystyvät liittymään osaksi yhteiskuntaa ja tuomaan näkemyksiään esille.

PAJALTA KAJAHTAA!

Vuoden aikana aloitettiin Pajalta kajahtaa! -liveradiot. Niitä toteutettiin neljällä kulttuuripajalla kolmella paikkakunnalla. Kulttuurisen mielenterveystyön osallistujat, vertaisohjaajat, toimintojen työntekijät sekä myös alueelliset mielenterveys- ja kulttuuripalveluiden ammattilaiset saivat kertoa omin sanoin toiminnastaan. Toiminta on koettu tärkeäksi mielenterveystoimijoiden yhteistyön lujittajana.

TUOTANNOT

Vuoden 2019 isoimmat yhteistuotannot olivat Maaailma kylässä -festivaalien Kyläradio ja Mielenterveystyön messujen Mieletön messuradio, jotka lähetettiin suorina lähiradiotaajuudella. Näissä lähetyspäiviä oli yhteensä neljä. Kokeilimme myös uudenlaisia yhteistuotantoja, joista osallistujat saivat pienen palkan tilaajalta. Tällaisia tuotantoja olivat neljän masennusta käsittelevän podcastin toimitus MTKL:n kanssa, Helsingin kaupungin vammaispalveluiden kolme vapaaehtoistoiminnan esittelyvideota, Lilinkotisäätiön juhlaseminaarin videostriimaus sekä heidän asumispalveluistaan kertova esittelyvideo. Sosped Oy tilasi 12 videota sosiaalipedagogisesta koiratoiminnasta. Näistä tuotannoista maksettiin 14 kertaa palkkaa 11 eri osallistujalle.

Vapaaehtoistyölle perustuvia tuotantoja tehtiin muun muassa Mental Beauty Rock -tapahtumista (8 bändiä, 15 videota), Living skills -palvelusta (esittelyvideo), festivaali-

liohjelmia (Tuska, Lumous) sekä tapahtumatuotantona Ihminen on hyvä asia -gaala Musiikkitalolla. Lisäksi osallistujat tekivät omia tuotantojaan muun muassa yhteistään ja ulkomaan matkoistaan. Osallistujat tekivät kolme jaksoa kuunnelmaa TE-toimiston ja asiakkaan kohtaamisista. Tampereella toteutettiin Jou Moreeni Räps -ohjelmia (8), joissa vierailijoina oli muun muassa kansainvälisiä hiphop -artisteja sekä kolme jaksoa Kauniit ja mielettömät -keskusteluohjelmaa yhteistyössä radio Moreenin kanssa.

LAPINLAHTI – Mielen paratiisi

Lapinlahden mielenterveystoimijoiden ja palveluiden kohtalo mietitytti monia valon osallistujia ja he halusivat kantaa kortensa kekoon lisäämällä ihmisten tietoisuutta paikan erityislaatuudesta. Tällaisista pohdinnoista syntyi idea paikan toiminnoista ja työntekijöiden sekä vapaaehtoisten ajatuksista kertovasta videosta. Lopulta Valon toimittajat dokumentoivat monenlaista toimintaa Lapinlahdessa lähes ympäri vuoden. Noin 14 minuuttia pitkässä dokumentissa haastatellaan kahdeksaa henkilöä, jotka toimivat Lapinlahdessa monenlaisissa tehtävissä.

KESÄTOIMINTA

Kesälomakausi on monelle haastavassa elämäntilanteessa olevalle nuorelle aikuiselle yksinäistä aikaa. Mielettömässä valossa tehtiin kesälomakaudella yhdessä retkiä paikkoihin Helsingissä, joissa monikaan osallistuja ei ollut aiemmin käynyt. Vierailimme Fallkullan pieneläntilalla, Mustikkamaalla rannalla ja nuorten ylläpitämässä kahvilassa, Suomenlinnan museossa, Vantaalla taidemuseo Artsissa, grillaamassa Teurastamon pihalla ja vene-retkellä Vuosaarella Aurinkolahden uimarannalla. Päivät sujuivat rennoissa tunnelmissa ja osallistujat tekivät niistä muutamia toimituksellisia videoita ja kuvagallerioita.

Vuosi 2019

• Koulutus- tai seminaaritalaisuuksien lukumäärä	12
• Koulutus- tai seminaaritalaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden lukumäärä	75
• Tapahtumien lukumäärä	1
• Järjestettyjen vertaistuki tai harrasteryhmien lukumäärä	50
• Vertaistuki- tai harrasteryhmien kokoontumiskerrat yhteensä	204
• Vertaistuki- tai harrasteryhmiin osallistuneiden henkilöiden lukumäärä	304

• Tiimitapaamisen osallistujamäärän keskiarvo	4,1
• Tiimin jäsenmäärän keskiarvo	6,8
• Toiminnan esittelyt	8
• Haastattelut ja sparraukset	60
• Haastateltujen ja sparrattujen määrä	72
• Virkistysretket	6
• Virkistysretkiin osallistuneiden määrä	43

Tuotannot 2019

• Tuotannoissa erillisiä henkilöitä tekijöinä	42
• Erilliset julkaisukanavat	10
• Erilliset yhteistyökumppanit	34
• Erilliset tuotannot	42
• Erilliset tuotokset	187
• Osallistujien lukumäärä tuotannoissa	180

LEHTI:

• Numeroita	4
• Lehden tekijöitä	39
• Juttuja	37

RADIO:

• Radiotuotantoja	23
• Radiotekijöitä	92
• Radiojuttuja	102

VIDEO:

• Videotuotantoja	13
• Videotekijöitä	41
• Videojuttuja	42

PALKALLISET KEIKAT:

• Palkalliset tuotannot	5
• Tekijälle palkkaa (krt)	14
• Palkalliset tuotokset	21

"On ollut ilo ja kunnia olla mukana menttorina VIGOR-hankkeessa. Hankkeessa luotetaan menttoreihin ja heidän osaamiseensa. Heitä osataan hyödyntää ja materiaali on myös sensitiivistä ja kohderyhmälle sopivaa."

vigorhanke.fi

VIGOR – hanke

VIGOR edistää seksuaaliterveyttä mentorointitoiminnan avulla pääasiassa arabian, darin, kurdin, persian ja somalin kieliryhmissä. Toiminta-alueena ovat pääkaupunkiseutu, Turku ja Kajaani.

Toiminta

VIGOR-mentoreita koulutetaan VIGOR-mentorikoulutuksessa (27h) muun muassa seksuaalioikeuksista ja -kasvatuksesta, syöpäseulonnoista, väkivallan eri muodoista, kahden kulttuurin parisuhteista ja mielenterveydestä. Suurin osa mentoreista on sosiaali- ja terveysalojen ammattilaisia, tulkkeja tai järjestöjen työntekijöitä.

Koulutetut mentorit vievät tietoa seksuaaliterveydestä oman kieliryhmänsä edustajille. VIGOR-mentorit muodostavat yhdessä VIGOR-hankkeen työntekijöiden kanssa moniammatillisen verkoston, joka kouluttaa myös hankkeen kohderyhmän ja seksuaaliterveyden edistämisen parissa työskenteleviä ammattilaisia. Ammattilaisten koulutukset räätälöidään ammattilaisten tarpeiden ja toiveiden pohjalta. Mentoreiden osaamista arvostetaan, minkä vuoksi he saavat rahallisen palkkion.

VIGOR-hankkeen aikana kokeillaan muitakin tapoja edistää seksuaaliterveyttä hankkeen kohderyhmän keskuudessa muun muassa VIGOR-veikkojen, eri teemoista tehtyjen ja eri kielille käännettyjen julisteiden ja #VIGORtalk-videoprojektin avulla.

Kuten toiminnan ensimmäisenä vuonna, myös toisena vuotena toiminnan tarve on tullut selvästi esille: mentorointi- ja ammattilaisten koulutuspyyntöjä on tullut säännöllisesti sekä yhteistyökumppaneille lähetetyn kyselyn vastaajista 100% (N=31) oli sitä mieltä, että hankkeen toiminta on tarpeellista.

Toiminta vuonna 2019

Vuonna 2019 järjestettiin yksi VIGOR-mentorikoulutus Kajaanissa ja kaksi Helsingissä. Koulutuksissa kouluttamassa olivat Loisto Settlementin Sopu-toiminta, Helsingin Tyttöjen Talo, Tunne Rintasi ry, Nicehearts, Monika-Naiset liitto, Amal ry ja Mieli ry. Lisäksi kokeneita VIGOR-mentoreita oli kouluttajina Helsingin koulutuksissa. Koulutuksiin osallistuneet mentorit löytyivät pääasiassa oppilaitosten, Facebook-ryhmien ja puskaradion kautta.

Mentorit tekivät mentorointia lähipiirissään, järjestöjen ryhmissä sekä ammattilaisten koulutuksissa. Kokeneita mentoreita mainostettiin, minkä tuloksena he tekivät mentorointia myös ulkopuolisen organisaation maksamalla palkkiolla. Ulkopuolisia mentorien tilaajia olivat muun muassa Vihdin kunta, TEM ja Järvenpään maahanmuuttotoimisto. Vuoden 2019 lopulla järjestettiin yhteistyössä somalinaisten ja Metropolian kanssa tyttöjen sukuelinten silpomista käsittelevä "FGM Suomessa"-seminaari, joka tavoitti todella hyvin somalitaustaista väkeä. Seminaarin suunnittelusta, koordinoinnista ja sisällöstä

vastasivat somalitaustaiset naiset, jotka toimivat VIGOR-mentoreina ja työskentelevät terveysalalla.

VIGOR-hanke järjesti yhteensä 3 seksuaalisuuden puhekeskustelua käsittelevää koulutusta (2 Helsingissä ja 1 Turussa). Jokaisessa koulutuksessa oli mentoreita mukana, ja palautteiden perusteella mentorien kokemukset ja case-esimerkkien läpikäynti olivat koulutusten suurinta antia. Luentoja pidettiin muun muassa THL:n tyttöjen sukuelinten silpomista käsittelevissä tilaisuuksissa, TEM:in perheryhmäkotipäivillä ja Kauniaisten sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutuspäivillä. Jokaisessa koulutuksessa mentorit olivat keskeisessä roolissa muun muassa oman puheenvuoron tai mentorointikokemusten jakamisen kautta.

VIGOR-hankkeen aktiivisten mentorien avulla tuotettiin paljon uutta materiaalia, jotka ovat hankkeen verkkosivuilla vapaasti ladattavissa. FGM-teemaa käsittelevät julisteet tehtiin yhteistyössä somalitaustaisten mentorien ja Amal ry:n kanssa. Lisäksi toimenpiteen läpikäyneille suunnatussa korjausleikkausta käsittelevässä julisteessa yhteistyössä olivat lisäksi THL ja leikkauksia tekevät plastiikkakirurgit. Julisteiden lisäksi tehtiin ammattilaisille suunnattu FGM:n puhekeskustelu -video yhteistyössä somalinaisten, mentorien, Amal ry:n ja THL:n kanssa.

Lisäksi tehtiin suojaikärajoja käsitteleviä julisteita, jotka kävivät poliisin kommentoitavana, ja kulttuurisensitiiviset seksuaalioikeuksia käsittelevät kuplat, joita kehoitetaan laittamaan vessojen seinille (=VIGOR-vessa). Kuplia on laitettu esimerkiksi THL:n vessoihin ja paperittomille tai sen uhatta eläville suunnatun Turun Kaikkien Naisten Talon tilojen vessoihin.

VIGOR-hankkeessa oli mukana 2 Valma-harjoittelijaa Stadin ammattiopistosta. Molemmat suorittivat kuukauden harjoittelun, jonka aikana he tekivät videomateriaalia seksuaalioikeuksista, seksitaudeista ja ehkäisystä. Nämä arabiaksi puhutut videot suomen kielen tekstityksillä löytyvät VIGOR-hankkeen Youtube-kanavalta.

Luvut 2019:

Koulutettiin 18 uutta mentoria
Loppuvuonna 2019 toiminnassa yhteensä 49 mentoria, joista 36 aktiivista
Mentorien pitämiä mentorointikertoja: 141
Mentoroinnissa tavoitettut eri kieliryhmiin kuuluvat henkilöt: 1272
Ulkopuolisten toimijoiden pyynnöstä pidettyjä luentoja: 17
Omat / yhteistyössä toisen toimijan kanssa toteutetut koulutukset / tapahtumat: 9
Ammattilaisia tavoitettu: yli 1000
Mentorien viikonloppuleirejä: 1
Videota: 4
Julisteita yhteensä 10 + käännökset eri kielille

feenikshanke.fi

FEENIKS

Feeniks-hankkeen tehtävänä on tukea keski-ikäisiä miehiä, joiden työtä digitalisaatio muuttaa merkittävästi. Kohderyhmänä ovat pääkaupunkiseudulla asuvat 40-54-vuotiaat digitalisaation, ulkoistamisen tai konkurssin vuoksi työttömäksi jääneet tai työttömyysuhan alaiset miehet. Hankkeessa koulutetaan miehistä mentoreita tukemaan toisia miehiä alueellisissa harrasteyhteisöissä sekä työpaikoilla.

Toiminta koostuu kahdesta päähaarasta: alueellisesta toiminnasta sekä työpaikoilla tapahtuvasta akatemia-toiminnasta. Osana alueellista toimintaa hankkeessa tarjotaan miehille suunnattua säännöllistä harrastepohjaista tekemistä erilaisten harrastusten parissa. Yhteisen tekemisen lisäksi mentorit tukevat osallistujia myös oppimiseen ja työhön liittyvissä kysymyksissä. Akatemia-toiminnassa koulutetaan miesvaltaisiin työyhteisöihin oppimismentoreita. Mentoreiden tehtävänä on uudistaa työryhmiensä oppimiskulttuuria alhaalta ylöspäin, vertaisina. Järjestö- ja sotekentän lisäksi hanke tekee yhteistyötä erilaisten yritysten, tutkimuslaitosten ja ammattiliittojen kanssa.

Taustaa

OECD:n(2018) mukaan automatisaatio, tekoäly ja koneoppiminen tulevat vaikuttamaan noin joka toiseen työpaikkaan merkittävästi. Kuitenkin SAK:n(2019), Accenturen (2018) sekä Työolobarometrin (2020) mukaan noin kolmanneksella työntekijöistä on haasteita teknologian kanssa ja/ tai he eivät näe sitä mahdollisuutena oman työnsä kannalta. Jopa yksi neljästä OECD maiden työntekijästä kokee, että heidän osaamisensa ei vastaa työn vaatimuksia. (McGowan & Andrews, 2017). Haaste ei ole vain asennetasolla. Suomalaisista työkäisistä noin 10% kärsii jonkinasteisista oppimisvaikeuksista ja 5% vakavista oppimisvaikeuksista (Duodecim, Oppiva 2018).

Miesten parissa oppimiseen liittyvät haasteet ovat yleisempiä kuin naisten. Iso kysymys on, miten yhteiskuntamme, järjestöt ja työnantajat tukevat oppimisen ja erilaisten taitojen valossa heikoimmassa asemassa olevaa kolmannesta. Feeniks vastaa tähän haasteeseen tarjoamalla toimintaa niin työttömille, kuin vielä työelämässä oleville henkilöille. Lähellä miehiä: joko alueellisissa ryhmissä tai työpaikoilla.

Verkostot ja koulutus menestystekijöinä

Hankkeen ensimmäisenä vuona hyödynnettiin nykyaikaista ja kauaskantoista verkostotyöskentelymallia. Tämä tarkoittaa, että hankkeen työntekijät ovat vuoden 2019 aikana panostaneet hyvin laajan ja perinteistä sote-järjestöt/ julkinen sektori rajat rikkovan verkoston rakentamiseen. Digitalisaation vaikutuksen työpaikkoihin ennustetaan kasvavan lähivuosina ja sen näkymistä eri tehtävien muuttumiseen ja katoamiseen ei voida täysin ennakoita. Tästä syystä myös verkostojen on tärkeää olla laajat.

Toiminnasta ja muiden tukemisesta kiinnostuneille järjestettiin mentorikoulutus elo- ja syyskuun viimeisinä viikonloppuina. Lähijaksojen välillä kurssilaiset tekivät saamiaan tehtäviä. Koulutussisällöt rakentuivat oman tarinan työstämisen, coaching -taitojen, sekä

elinikäisen oppimiseen liittyvien keskeisten valmiuksien ympärille. Kahdeksanhenkisessä kouluttajatiimissä oli pitkää kokemusta miestoinnasta, HR:stä, oppimisen ja LEAN-ajattelun kouluttamisesta sekä työelämän murroksesta.

Koulutuksen jälkeen mentorit järjestivät toimintaa Helsingissä ja Espoossa. Vuosaaressa, Uutelan kodalla kokoontui Digiä metsässä -ryhmässä digitukea toivoville miehille. Pasilan boulderkeskuksella halukkailla oli mahdollisuus lähteä koittamaan kiipeilytaitojana kiipeilyseinälle ja Kannelmäen alueella toimi sekä bändiryhmä että suomirockia rakastavien miesten rokkiukot -niminen joukko. Yhteisen tekemisen lisäksi mentoreiden vahvuutena on yksilöllisen tuen tarjoaminen niihin isoihin ja pieniin kysymyksiin, joiden kanssa osallistujat painivat.

Alueellisen toiminnan lisäksi Feeniks aloitti yhteistyön Valtion työelämäpalveluiden kanssa julkishallinnon oppimiskulttuurin edistämiseksi. Yhteistyön pohjalta vuonna 2020 valtion organisaatioihin tullaan kouluttamana oppimismentoreita.

Tutkimuslaitokset ovat olleet Feeniksistä kiinnostuneita ja tutkimusyhteistyöstä on sovittu Aalto Yliopiston sekä Itä-Suomen yliopiston edustajien kanssa. Lisäksi Feeniks-hanke kutsuttiin mukaan Työterveyslaitoksen tutkimushankkeen ohjausryhmään.

Ydintulokset vuonna 2019

Miehille suunnatun vertaistukimallin valmistaminen
Vertaisohjaajajien kouluttaminen
Ryhmätoiminnan aloittaminen eri puolilla pk-seutua
Tutkimusyhteistyön aloittaminen
Sektorirajat ylittävä yhteistyö

Media ja suuri yleisö

Feeniks on herättänyt kiinnostusta kahdesta syystä: miehille suunnatuista hankkeista on iso tarve ja työn murroksen parissa toimivia sote-alan hankkeita on hyvin vähän. Hanke on pyydetty mukaan myös mm. Kannelmäen sekä Mellunkylän -alueverkostoihin. Toimintaa on myös esitelty Valtiovarainministeriön koordinoimassa Digi arkeen -neuvottelukunnassa, työtutkimukseen erikoistuvilla Work2019 -päivillä, SAK:n Tulevaisuus tänään -tapahtumassa sekä THL:n tasa-arvopäivillä.

Suuri yleisö on tutustunut Feeniksiin mm. Taiteiden yön tempauksen ja lukuisten uutisartikkelien kautta. Hankkeesta julkaistiin paikallislehdissä artikkelit mm. Tanotorvi -lehdessä, Vuosaaren uutisissa, Helsingin uutisissa ja Länsiväylässä. Lisäksi hanke oli mukana YLE:n Radio Suomen aamupäivässä sekä Helsingin Sanomien NYT liitteessä.

”Viimeinkin. Tätä on odotettu”

– Yhteistyökumppani

”Olen tullut mukaan mentoriksi, koska haluan oppia paremmin tukemaan toisia miehiä.” - Mentori

PELIRAJAT'ON

Pelirajat'on-toiminnan perustehtävä on ongelmallisesti rahapelaavien ja heidän läheistensä auttaminen vertaistuen ja kokemustiedon avulla.

Pelirajat'on tarjoaa monipuolista vertaistukea valtakunnallisesti. Omaa suhdettaan rahapelaamiseen ja siitä syntyviin haittoihin voi tarkastella vertaisryhmissä, puhelimessa ja verkossa, tukihenkilön kanssa, voimavarakursseilla ja lomilla sekä keskustelutilaisuuksissa.

Pelirajat'on kouluttaa ihmisten tueksi vapaaehtoisia vertaisia, toipuneita pelaajia ja pelaajien läheisiä. Vapaaehtoisilla on omakohtainen kokemus ongelmallisesta rahapelaamisesta tai läheisen elämisestä sekä tasapainoinen elämäntilanne, joka mahdollistaa toisen tukemisen. Vertaistukemisesta ei makseta palkkiota, vaan se perustuu vapaaehtoisuuteen. Vapaaehtoisia on koulutettu vuoden 2019 lopussa 132 eri puolille Suomea.

Pelirajat'on kouluttaa ja välittää kokemusasiantuntijoita. Kokemustiedon ja -asiantuntijuuden avulla vaikutetaan asenteisiin, lisätään tietoisuutta rahapeliongelmista sekä kehitetään tarjolla olevia palveluita. Kokemusasiantuntijoita on koulutettu tähän mennessä 35.

Helsingin Vallilassa työskentelevän Pelirajat'on-tiimin muodostivat vuonna 2019 päällikkö, suunnittelija, kaksi koordinaattoria, Osallisuudella otetta rahapeliongelmien -hankkeen suunnittelija sekä osa-aikainen viestintäsuunnittelija (80 %).

Vuosi 2019

Vuosi 2019 oli kansalaisten yhteiskunnallisen heräämisen aikaa rahapelihaittojen osalta. Rahapelien järjestäminen, niistä syntyvien tuottojen jako sekä rahapelihaitat nousivat yhteiskunnalliseen keskusteluun aivan uudella tavalla. Vuosi 2019 oli myös Pelirajat'on-toiminnan vilkkain toimintavuosi.

Vuoden 2019 aikana Pelirajat'on edelleen kehitti erilaisia vertaistuen muotoja. Tarjolla on vertaistukiryhmiä, vertaistukea puhelimessa ja verkossa, tukihenkilötoimintaa, voimavarakursseja, tuettuja lomia sekä keskustelutilaisuuksia. Tämän toteuttamiseksi on löydetty vapaaehtoisia, joilla on omakohtainen kokemus sekä halu ja kyky toimia vertaisohjaajana ja -auttajana. Vapaaehtoiset on koulutettu tehtävänsä sekä heille järjestetty tukea ja työnohjausta tehtävien hoitamiseen.

Vertaisryhmät

Vuosi 2019 oli ryhmätoiminnan osalta Pelirajat'on-toiminnan vilkkain ja kattavin. Ryhmiä toteutettiin 21 paikkakunnalla yhteensä 47. Ryhmien suosiota lisäsi onnistuneen markkinoinnin lisäksi poikkeuksellisen vilkas yhteiskunnallinen keskustelu rahapelaamisesta ja rahapeliongelmista, kokemusasiantuntijoiden esiintymiset mediassa sekä aktiivisesti ryhmiä mainostaneet ammattilaiset.

2019 lukuina

47 vertaisryhmää
41 pelaajille, 5 läheisille, 1 pariskunnille
438 osallistujaa (395 pelaajaa, 43 läheistä)

94 tukisuhdetta vertaispuhelimessa
59 pelaajille, 35 läheisille

136 keskustelua Pelirajat'on-chatissa

7 ryhmächattia
4 pelaajille, 3 läheisille
42 keskustelijaa & 107 seuraajaa

2 voimavarakurssia
23 osallistujaa (19 pelaajaa, 4 läheistä)

11 uutta tukisuhdetta
8 pelaajille, 3 läheisille

1 läheisten voimaviikonloppu
12 osallistujaa (9 puolisoa, 3 vanhempaa)

16 keskustelutilaisuutta
150 osallistujaa

70 aktiivista vertaisohjaajaa eri tehtävissä
25 uutta vertaisohjaajaa, joista
20 pelaajataustaista, 5 läheistaustaista

29 aktiivista kokemusasiantuntijaa
7 uutta kokemusasiantuntijaa

3 vertaisohjaajien peruskoulutusta
1 kokemusasiantuntijakoulutus
1 tukihenkilökoulutus
2 täydennyskoulutus- ja virkistyskolooppua

Erityisesti pelaajien ryhmiin löytyi hyvin osallistujia ja valtakunnallinen kattavuus on kohtuullisella tasolla. Ryhmiä toteutettiin 41 ja niihin osallistui 395 pelaajaa. Usealla paikkakunnalla ryhmät olivat suuria eivätkä kaikki halukkaat mahtuneet mukaan. Suuren kysynnän vuoksi Helsingissä ja Tampereella järjestettiin sekä keväällä että syksyllä kaksi vertaisryhmää. Uusina paikkakuntina mukaan tulivat Salo ja Varkaus.

Läheisten tavoittamisessa onnistuttiin hieman edellistä vuotta paremmin. Ryhmiä toteutettiin viisi ja niihin osallistui 43 läheistä. Uusina paikkakuntina mukaan tulivat Hämeenlinna ja Oulu. Läheisten ryhmien puutetta paikattiin järjestämällä hyvin osallistujia tavoittaneita läheisten keskusteluita Lahdessa, Tampereella ja Turussa.

Osallistujien profiilissa ei tapahtunut suuria muutoksia. Keski-ikä laskee edelleen ja 18-29-vuotiaiden osuus osallistujista oli jo lähes 30 %. Alle 45-vuotiaat osallistujat muodostivat 77 % kaikista osallistujista. Osallistujista alle 10 % on ollut aikaisemmin Pelirajat'on-ryhmässä.

Vertaispuhelin

Soittopyyntöjen ja toteutuneiden puheluiden määrät kasvoivat hieman. Tukisuhteita toteutui 94, joista 59 pelaajien ja 35 läheisten kanssa. Läheisiä tavoitettiin jälleen aiempaa paremmin. Vuonna 2019 oli mahdollista toivoa keskustelua joko toipuneen pelaajan tai läheisen kanssa. Läheiset tarttuivat tilaisuuteen ja heistä 13 kävi keskustelun toipuneen pelaajan kanssa.

Vertaispuhelin näyttää edelleen olevan usealle ensimmäinen yhteydenotto rahapeliongelman tiimoilta. Moni kertoo ahdistuksesta, huolesta, mittavista talous- ja velkaongelmista sekä toiveesta saada tukea pelaamisen lopettamiseen ja jaksamiseen. Erityisesti halutaan kuulla vertaisohjaajien kokemuksia siitä, mitkä heitä on auttanut jaksamaan ja selviytymään ja miten heidän matkansa on edennyt. Puheluihin ollaan hyvin tyytyväisiä ja niiden hyödyllisyydelle annettujen arvosanojen keskiarvo oli 9,2.

Vertaistuki verkossa

Pelirajat'on-chatissa käytyjen keskusteluiden määrä kasvoi. Niitä käytiin 136 yhteensä 62 eri keskustelijan kanssa (48 pelaajaa, 14 läheistä). Keskusteluista käy ilmi, että chat on monille ensikontakti vertaistukeen tai ylipäätään mihinkään apuun. Keskeisimpinä aiheina olivat mm. hankalan tilanteen purkaminen ja käsittely, neuvojen pyytäminen sekä palveluihin ohjaaminen.

Yksilöchatin lisäksi pilotoitiin onnistuneesti teemallisia ryhmächatteja. Chatteja järjestettiin 7 (4 pelaajilla, 3 läheisille) ja niihin osallistui 42 keskustelijaa. Valtaosa osallistujista

Kaupungit, joissa ollut vertaisryhmiä 2012-2019

	Kaupunki	Pelaajat	Läheiset	Pariskunta
1	Espoo	1		
2	Forssa	1		
3	Helsinki	1	1	
4	Hyvinkää	1		
5	Hämeenlinna		1	
6	Iisalmi	1		
7	Joensuu	1		
8	Jyväskylä	1		
9	Järvenpää	1		
10	Kokkola	1		
11	Kotka	1		
12	Kouvola	1		
13	Kuopio	1	1	
14	Lahti	1	1	
15	Lappeenranta	1	1	
16	Oulu	1	1	
17	Pori	1	1	1
18	Porvoo	1		
19	Raahe	1		
20	Rovaniemi	1	1	
21	Salo	1		
22	Seinäjoki	1	1	
23	Tampere	1	1	
24	Tornio	1		
25	Turku	1	1	
26	Vaasa	1	1	
27	Vantaa	1		
27	Varkaus	1		
		28	12	1

halusi jakaa omia kokemuksiaan, kuulla vertaisohjaajien kokemuksista sekä saada neuvoja, tukea ja kannustusta.

Pelirajat'on oli mukana toteuttamassa Peluurin ylläpitämässä OmaPeluurissa suljettuja ja ohjattuja Tehostartti muutokseen -verkkovertaisryhmiä, jotka on tarkoitettu kaikille pelaamisen lopettamiseen tai rajoittamiseen pyrkiville. Vuoden aikana toteutettiin kahdeksan ryhmää ja niiden ohjaamiseen osallistui 10 Pelirajat'on-vertaisohjaajaa (6 pelaajataustaista, 4 läheistaustaista).

Voimavarakurssit & lomat

Viisipäiväisiä voimavarakursseja järjestettiin suunnitellusti kaksi ja niissä oli osallistujia yhteensä 23 (17 pelaajaa, 7 läheistä). Kurssien markkinointi onnistui hyvin ja hakijoita oli merkittävästi enemmän kuin, mitä kurssille voitiin valita. Osallistujat kertoivat saaneensa kurssilta motivaatiota ja varmuutta muutokseen, runsaasti tietoa, ymmärrystä ja työvälineitä, rohkeutta kertoa tilanteesta lähipiirille, itsetuntemusta sekä uskoa siihen, että tilanne on korjattavissa. Pelirajat'on-lomia ei järjestetty, sillä emme ehtineet mukaan MTHL:n lomahakuun.

Tukihenkilötoiminta

Tukihenkilötoiminnalla on onnistuttu tavoittamaan ja palvelemaan sellaisia, joilla on korkea kynnys osallistua vertaisryhmiin tai ryhmään osallistuminen ei ole esimerkiksi työn takia mahdollista. Toimintaa pilotoitiin 10 paikkakunnalla ja uusia tukisuhteita syntyi 11 (8 pelaajille ja 3 läheisille). Pelaajien osalta tukisuhteet on kytketty toistaiseksi hoitosuhteeseen. Läheisten kohdalla tuettavat on etsitty Pelirajat'on-toimintaan yhteyttä otaneista. Tuettavat arvioivat saamaansa tukea varsin positiivisesti: tukisuhteiden hyödyllisyyden kokonaisarvosana oli 9 ja omien tavoitteiden toteutumisen osalta 8,9. Pilotointia jatketaan kevääseen 2020 saakka ja sen aikana kokeillaan erilaisia malleja tukisuhteiden toteuttamiselle.

Läheisten voimaviikonloppu

Läheisiä pyrittiin tavoittamaan uuden vertaistuen muodon avulla. Tässä onnistuttiin ja ensimmäiseen läheisten voimaviikonloppuun osallistui 12 läheistä (9 puolisoa, 3 vanhempaa). Viikonloppun aikana läheisille tarjottiin tietoa rahapeliongelmasta ja läheisenä elämisestä, mahdollisuus pohtia omaa tilannettaan vertaisten seurassa sekä tilaisuus rentoutua, voimaantua ja saada uusia työvälineitä. Positiivisten kokemusten rohkaisemana voimaviikonloppuja järjestetään jatkossakin.

Vapaaehtoiset & kokemusasiantuntijat

Toimintaan osallistui selvästi aikaisempaa enemmän vapaaehtoisia. Vertaistukea tarjosi eri tehtävissä 70 vapaaehtoista. Vertaisohjaajien peruskoulutuksiin tavoitettiin uusia vapaaehtoisia ja moni jo mukana olleista halusi kokeilla useampia tarjolla olevia tehtäviä. Tehtävien mielekkäys on pysynyt korkealla ja vapaaehtoisten yhteisö voi kokonaisuudessaan hyvin.

Kokemusasiantuntijuuden näkökulmasta vuosi oli Pelirajat'on-toiminnan historian merkittävin ja vilkkaampi. 35 kokemusasiantuntijaa osallistui aktiivisesti eri tehtäviin, tilaisuuksiin ja keskusteluihin. Kokemusasiantuntijoiden ääni ja rooli oli erityisen merkittävä Pelikoneet kauPOISta! -kansalaisaloitteessa ja sen synnyttämässä yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Osallisuudella otetta rahapeliongelmiin -hanke (2018-2020)

Hankkeessa kehitettiin rahapeliongelmiin tarjottavaa hoitoa, tukea ja ennaltaehkäisyä Oulussa ja Keski-Uudellamaalla kokemusasiantuntijoiden ja työntekijöiden yhteistyönä. Oulussa hoidon alkuun kehitettiin malli, jossa kahden alkuarvioikerran sijaan tarjotaan tarvittaessa jopa viittä käyntiä ennen jonoa asettamista. Hoitoa jonottaville ja heidän läheisilleen järjestettiin tietoa ja vertaisuutta hyödyntäviä ensitietoiltoja. Kokemusasiantuntijat olivat aktiivisesti mukana myös hoitotapaamisissa.

Keski-Uudellamaalla kehittäminen keskittyi nuorille suunnattuun valistutukseen ja puhekesiottoon sote-palveluissa. Työntekijä ja kokemusasiantuntija kehittivät kouluvierailumallin, jota kokeiltiin onnistuneesti kolme kertaa. Puhekesiottoon kehitettiin siihen kannustava opaslehtinen, asiakkaille annettavat käyntikortit eteenpäin ohjausta varten ja työntekijä- ja asiakastiloihin ripustettavat puhumiseen rohkaisevat julistheet.

Hankkeessa vaikutettiin kokemustiedon avulla vastuullisemman, haittoja paremmin ehkäisevän rahapelitoiminnan ja -järjestelmän kehittämiseksi ja ihmisten tietoisuuden lisäämiseksi. Tähän liittyen mm. toteutettiin paljon näkyvyyttä saanut ja keskustelua herättänyt Pelikoneet kauPOISta! -kansalaisaloite, laadittiin Sosiaali- ja terveysministeriön haitta-arvioryhmälle kaksi lausuntoa, osallistuttiin SOSTen skenaariotyöskentelyyn rahapelihaittojen ehkäisystä sekä vierailtiin Veikkauksen hallintoneuvostossa.

SospED

SospED

Vertaisuutta ja yhteisöllisyyttä

Sosped-säätiö on valtakunnallinen sosiaalialan järjestö. Missiomme on edistää yksilön hyvinvointia vertaisuuden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden kautta.

Luotettavuus, yhteisöllisyys ja uusiutuminen ovat meille tärkeitä arvoja.
Teemme töitä sosiaalipedagogisella otteella.